

SHOPPING PATROLA

HRVATSKI PROIZVODI PREKO GRANICE

HRVATSKA
 Ukupno 498,93 kune
 Prosječna cijena
 18 proizvoda
27,71 kuna

SLOVENIJA
 Ukupno 497,84 kune
 Prosječna cijena
 18 proizvoda
27,65 kuna

BOSNA I HERCEGOVINA
 Ukupno 475,09 kuna
 Prosječna cijena
 18 proizvoda
26,39 kuna

SRBIJA
 Ukupno 434,33 kune
 Prosječna cijena
 18 proizvoda
24,12 kuna

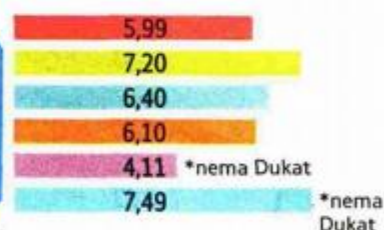
MAĐARSKA
 Ukupno 397,996 kune
 Prosječna cijena
 15 proizvoda
26,53 kune

ITALIJA
 Ukupno 414,77 kuna
 Prosječna cijena
 15 proizvoda
27,65 kuna

Infografika Martina Bembić

- HRVATSKA
- SLOVENIJA
- BOSNA I HERCEGOVINA
- SRBIJA
- MAĐARSKA
- ITALIJA

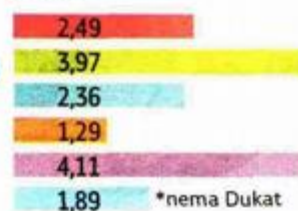
MLIJEKO DUKAT 1 litra

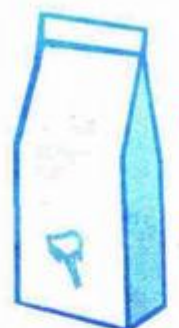
PAMPERS PELENE 56 komada

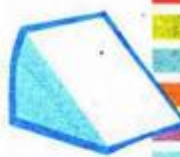
JOGURT DUKAT čašica

DETERDŽENT ZA RUBLJE 3 kilograma

SIR GOUDA 1 kilogram

JAMNICA 1,5 litara

CEDEVITA NARANČA 200 grama

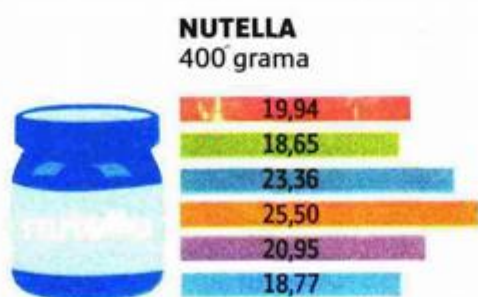
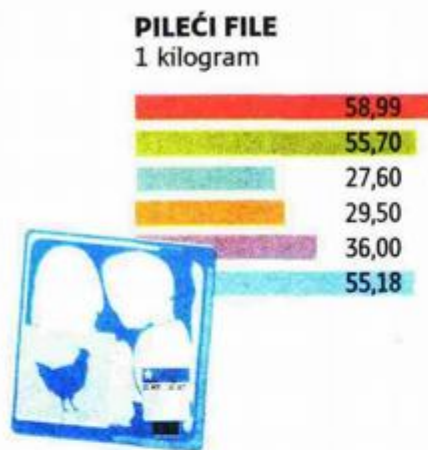
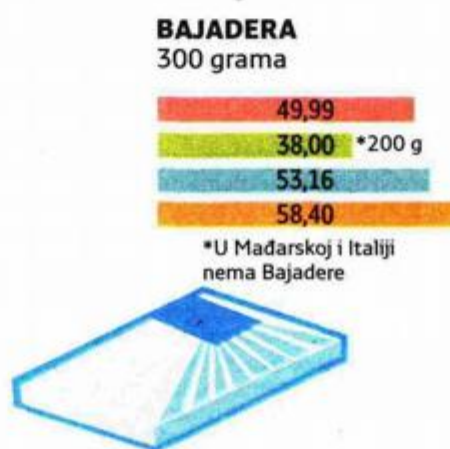
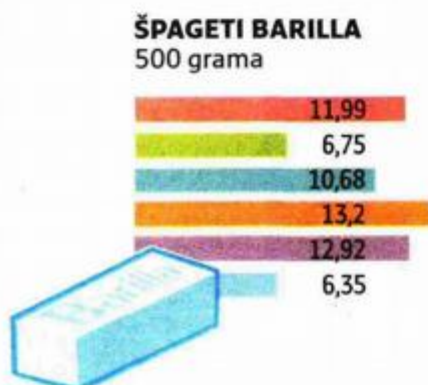
Cijene su izražene
U KUNAMA

“
 Bilić: Stranci imaju niže stope PDV-a pa izvezemo li robu po proizvođačkim cijenama, vani je jeftinije

KOD SUSJEDA JE UVIJEK BOLJE
 Hrvati koji kupuju u inozemstvu idu po ciljane, znatno jeftinije artikle, primjerice pelene

VODI JEFTINIJI SU IEGO U DOMOVINI

“
 Munjiza:
 Ograničenje
 marži je vruće
 pitanje u EU
 koja želi
 standardizaciju
 zbog kontrole
 inflacije

NAPOMENA

Sve cijene prikupljene su u srijedu 1. veljače u šest zemalja i obračunane po tečaju HNB-a za taj dan. Proizvodi na akciji nisu obuhvaćeni istraživanjem.

Iako se više ne hrli u kolonama u šoping u inozemstvo, mnogi i danas kupuju preko granice. Povoljno, uvjeravaju nas. Jer tu su, uz niže cijene i razne akcije, povrat poreza i mogućnost dijeljenja troškova putovanja na dvije ili tri osobe. Kad poraste PDV, bit će još isplativije

TANJA BOŽIĆ, JOLANDA RAK ŠAJN

SURADIVALI: TAMARA OPAČAK-KLOBUČAR, MAJA POSAVEC, BERNARD KARAKAŠ, BRANIMIR BRADARIĆ, IVANA BARIŠIĆ

Gužve na granicama, toliko karakteristične za početak 21. stoljeća, kada su Hrvati hodočastili u kupnju prehrambenih artikala u susjedne zemlje, danas su rijetkost. No, svedjedno, brojni su oni koji pažljivo prate akcije, zbrajaju svaku kunu i jednom mjesечно kupe šperceraj dostatan za obiteljske potrebe u Italiji, Sloveniji, Bosni, Srbiji, Mađarskoj te Hrvatskoj.

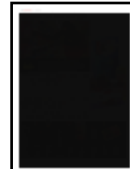
Koliko se i što može kupiti u susjednim državama, istražio je tim Večernjakovih novinara koji su s popisima krenuli u šoping preko granice. Kupovali smo u Mađarskoj, Italiji, Sloveniji, BiH, Srbiji te cijene usporedili s onima u Hrvatskoj. Pedantno smo popisali cijene, izmjerili gramažu proizvoda te pripremili tablicu usporednih cijena. Zanimljivo je, i hrvatskim potrošačima posve neshvatljivo, da je, iako nema prevelikih odstupanja od cijena, glavnina hrvatskih proizvoda jeftinija u većini susjednih zemalja.

Najjeftinijom zemljom u regiji pokazala se Srbija, a suprotno očekivanjima, cijene u BiH bile su gotovo jednake onima u Hrvatskoj. Cijene nisu osjetno niže, štoviše, neki su proizvodi skuplji u Sloveniji i Mađarskoj, kamo se nekad odlazilo po jeftiniju hranu. No i tamo je, primjerice, mineralna voda Jamnica jeftinija i do dvije kune nego u domaćim trgovinama.

Povrat poreza pokriva put

Da je trgovcima više no stalo da privuku kupce iz Hrvatske, za koje čak i poslovično zakopčani Slovenci kažu da su rado viđeni jer vole potrošiti, govori podatak da spremno šalju obavijesti o akcijama, sniženjima, stanju bodova na karticama... Iako će mnogi reći kako za odlazak u kupnju tridesetak kilometara preko granice valja potrošiti goriva u vrijednosti desetak eura, uzme li se u obzir mogućnost povrata poreza od dvadesetak posto – za kupnju iznad 500 kuna, takva se akcija ipak isplati. Pogotovo dijelite li troškove sa susjedom ili rođakom te u kupnju, npr. u Brežice, odlazite jednim autom po staroj cesti kako biste izbjegli plaćanje cestarine. Prodavaonice u pograničnim selima i gradovima u Srbiji već su godinama određila u koja Hrvati redovito odlaze po namirnice, najčešće hranu. Uštedjeti se, kažu nam oni koje smo sreli u Šidu, može.

NASTAVAK NA SLJEDEĆOJ STRANICI

SHOPPING PATROLA

Hrvatski proizvodi najskuplji su na policama domaćih trgovina, što šokira građane koji po njih idu preko granice

NASTAVAK S PRETHODNE STRANICE

– Prije nekoliko godina sve je bilo jeftinije, no sada više nije tako pa ima i onih koje su skuplje nego u Hrvatskoj ili su po cijeni slične. Odjeća, obuća i tehnika kod nas su povoljniji, kaže Slavica Jelić iz Vukovara koja jednom mjesečno odlazi do Šida u kupnju.

– Najčešće kupujemo sok, pivo, cigareta i nešto hrane. Spas je u pripremljenom popisu jer se inače uzmu i stvari koje nisu nužne pa se kupnja ne isplati – kaže Slavica. Prema njenoj računici, gajba piva u Srbiji jeftinija je 30 kuna, 2 litre cole pet kuna, Badelov konjak 20, a pelinkovac stoji čak 24 kune manje nego u Hrvatskoj. Osjetno su jeftinije i cigarete – i desetak kuna po kutiji.

Ni Bosna nije što je nekad bila

– Prije je dolazilo mnogo više kupaca iz Hrvatske. Gotovo da smo mogli poslovati samo od vas. U posljednje ih je vrijeme manje i paze na iznose kako ne bi platili carinu – rekla je Jelica Lemajić, prodavačica iz Šida.

Da uzrečica “ni Bosna više nije Bosna”, barem kada je riječ o isplativosti kupnje u tamošnjim trgovinama, govore i hrvatski kupci koje smo ondje susreli. Uđete li u neki od trgovačkih

centara u Bosanskom Brodu, koji su donedavno bili prepuni kupaca, neugodno ćete se iznenaditi – zjape prazni, a razlog je tomu to što su se cijene većine artikala približile onima u Slavanskom Brodu. Izuzetak su, dakako, cigarete.

– Ubijaju nas veliki trgovački lanci u Slavanskom Brodu kojima ne možemo konkurirati iako je porez kod nas niži. Da nema cigareta, nitko nam ne bi dolazio. Ovako ljudi, uz cigarete, koje su dvostruko jeftinije, kupe još ponešto. No, nije to ni sjena trgovine otprije nekoliko godina – kaže prodavačica u centru “Vrata Bosne”. Stoviše, u trgovačkim se centrima u Slavanskom Brodu susreće sve više u automobila s BiH oznakama pa je pretpostaviti da se priča okrenula te da Bosanci sada kupuju u Slavoniji. Ni u mađarskom Harkanyu, nekadašnjoj šoping-meki nedaleko od Donjeg Miholjca, trgovina više ne cvate. Kupci iz Hrvatske mogu se prebrojiti na prste jedne ruke. Ulice su i parkirališta prazna. Hrvati rijetko dolaze, kažu trgovci natučajući hrvatski jezik, koji su svladali za zlatnih dana pod “opsadom” kupaca koji su dolazili zbog nižih cijena.

– Ništa se ne isplati kupiti. Cijene su iste kao i kod nas. Čak i sir trapist, bez kojega se nekad nismo vraćali, više nije

jeftin – priznaje Marijana Dočaj iz Donjih Andrijevac, koja je u Mađarskoj na rehabilitaciji te je usput svratila u kupnju. No, samo se, kaže, prošetala među policama i izašla praznih kolicaka.

– Nekada bismo dolazili i dva puta na mjesec te se kupovalo sve, od hrane, suhomesnatog do odjeće, plastike... Sada iste te trgovine postoje i u Hrvatskoj. Vidjet ćemo što će biti kada nam povećaju PDV. Tko zna, možda se i vratimo – priznaje ona.

Naši su reporteri otišli i do Trsta te u jednom od centara susreli Karlovcanku i Riječanku.

– Nekad sam kupovala više jer je bilo povoljnije, no danas tek maslinovo ulje, prašak za rublje, tunu, tjesteninu i poneku sitnicu – kaže Karlovcanka u trgovačkom centru Giulia u kojem i mnogi Riječani kupuju “spežu”. No, povisi li se PDV, tršćanski bi se trgovački centri mogli ponovno napuniti kupcima iz Hrvatske, posebno Primorcima i Istranima. Oni i inače dolaze, no biraju, čuli smo, trgovačke robne marke koje su znatno jeftinije. Karlovcanka kaže kako su oni koji vole delicije poput dobrog sira parmezana, dimljenog lososa, tune ili Nutelle ipak na dobitku. Hrvatske proizvode ondje ne treba tražiti, a i slovenski su rijetki –

Italija

Tjestenina, pire od rajčice, Nutella i čokolada te prašak za rublje i jogurti u Italiji su osjetno jeftiniji nego u Hrvatskoj. Naših proizvoda na policama tamošnjih supermarketa nema puno, no zato je izbor njihovih, posebno robnih marki, velik. Osjetno je skuplje pileće meso, sir te mlijeko. Italija je šoping-destinacija za stanovnike Istre i Primorja - i to one koji biraju namirnice kakvih kod nas nema te delikatesnu robu koju talijanski trgovci nude poput parmezana, dimljenog lososa, poznate Rio Mare tune ili Nutelle. Unatoč nešto višim cijenama, kupuje li se više stvari ili skupljih, kada se ukupnom iznosu oduzme IVA od 20 posto, kupnja se i ondje, posebno kupuju li se robne marke, isplati.

Hrvatska

Čokolino, Bajadera te prašak za rublje, ulje, pelene i jogurt najpovoljnije se mogu kupiti u hrvatskim trgovinama. Riječ je o domaćim markama koje su našle mjesto i na policama samoposluga u regiji i koje su poznati izvozni brendovi. Po njih, uvjerali smo se, najčešće dolaze Slovenci i Bosanci, a Talijani će priznati kako su im naše napolitanke odlične. Zanimljivo da je cijena velike čokolade Milka među najvišima među uspoređenima, a nakon Bosanaca, imamo i najskuplje brašno, sir te meso. Zanimljivo je da je Cedevita najskuplja upravo u svojoj “domovini”. Mlijeko je, osim u Mađarskoj, među jeftinijima.

Bosna i Hercegovina

Pileće meso gotovo je upola jeftinije nego u Hrvatskoj, baš kao i prašak za rublje iste kilaže (3 kg Faksa), no zato u BiH za čokolino treba izdvojiti gotovo dvostruko više nego u Zagrebu. Kilogram brašna ondje stoji dvostruko više nego u Srbiji, a i Milka od 250 grama ondje je najskuplja među uspoređenim cijenama. I Bajadera je u Bosni među skupljima. Najskuplje su i pelene, stoje gotovo dvostruko nego u Srbiji. Cijene mineralne vode slične su onima u Hrvatskoj, a mlijeko je skuplje. Ipak, tvrde oni koji poznaju stanje i cijene, u BiH se, uz cigarete, još uvijek isplati kupovati pivo koje je 30-ak posto jeftinije nego u hrvatskim trgovinama.

Pelene, deterdžent za rublje, mineralna voda i cigarete u Hrvatskoj su skuplji nego u susjednim zemljama, a zanimljivo je da je domaća voda Jamnica najskuplja upravo u domaćim trgovinama iako je riječ o hrvatskom proizvodu

BREŽICE
 Oduvijek su bile meka za kupce iz Zagreba i okolice, a cijene su povoljnije idete li po ciljane proizvode

“
 Karlovčanka koja radi u Trstu kaže da bi na policama voljela vidjeti i naše proizvode. – Valjda će ih biti kad udemo u EU i bit će, vjerojatno, jeftiniji nego kod nas

50%
 može se uštedjeti na kupnji cigareta u Bosni i Hercegovini te Srbiji. No, kako je ograničena količina koliko se smije prenijeti preko granice 2 šteke po putniku u automobilu, kupci iz Hrvatske kalkuliraju kod kupnje kako ne bi imali problema ili troškova na carini

Srpska se vlada s poskupljenjima obračunala ograničavanjem trgovačkih marži na 10 posto na osnovne živčane namirnice za prvih pola godine

Radenska, Donat i Poli, Paloma .... Voljela bi, kaže Karlovčanka, na policama vidjeti i hrvatske proizvode.

– Valjda će ih biti kad udemo u EU i bit će, vjerojatno, jeftiniji nego u nas.

Stipan Bilić, direktor Kondina i stručnjak za poljoprivredno-prehrambenu industriju, kaže kako politika cijena proizvođača predstavlja najkompleksiraniji i najodgovorniji segment poslovanja. Cijene su, kaže, skupni ekvivalent konkurentnosti koja je uvjetovana državnim mjerama koje opterećuju poslovanje te konkurentnošću samog proizvođača.

Diferencirana politika cijena

– Za većinu proizvoda, posebno prehrambenih, proizvođači vode diferenciranu politiku cijena za domaće i inozemno tržište. Kao što je to slučaj i s proizvodima koji se uvoze u Hrvatsku, i naši proizvodi u inozemstvu mogu imati niže cijene zbog više razloga. Prvi je razlog taj što se proizvođaču koji se želi probiti ili održati na inozemnom tržištu sniženje cijena isplati sve do razine pokrivanja graničnih troškova.

Drugi je razlog taj što su u inozemstvu niže stope PDV-a pa, ako i izvozimo po istim proizvođačkim cijenama, takvi su proizvodi tamo jeftiniji. Tre-

ći je razlog to što inozemna trgovina zbog svojih razloga na tim proizvodima ima manju zaradu. Najčešće da domaće opskrbljivače prisili na kooperativnost, a isto domaća trgovina čini našim proizvođačima. Četvrti su razlog sirovine – ako u domaćim gotovim proizvodima ima uvoznih sirovina, a u pravilu ih ima, one su, ugrađuju li se u izvozne proizvode, hrvatskim propisima oslobođene carine na uvoz. – Kako carina u prosjeku čini od 10 do 50% vrijednosti uvozne sirovine, jasno je da je proizvod namijenjen izvozu jeftiniji u proizvodnji i jeftiniji za izvoz kako bi cijenama bio konkurentan – kaže Bilić. Nerijetko su, dodaje, sva četiri razloga uzrok niže cijene.

Šoping preko granice isplativ je idete li u veliku nabavu i ne morate li dugo putovati. Dodatno ćete uštedjeti kupujete li ciljano na akcijama i birate li proizvode robnih marki

Kemijska industrija od veljače je digla cijene deterdženata i kozmetike, što se još i ne vidi zbog starih zaliha, pa bi nove cijene, s višim PDV-om, mogle osjetno skočiti

Slovenija
 Mineralna voda Jamnica, Cedevida, kava i, riža, Nutella i tjestenina, brašno, riža, sir... sve su ove namirnice u susjednoj državi znatno jeftinije, uvjerali smo se tijekom kupnje u Brežicama, tridesetak kilometara udaljenim od Zagreba. No, zato su ulje, jogurt, mlijeko i Bajadera te prašak za rublje znatno skuplji. Kako bi privukli kupce iz Hrvatske,

u Brežicama će vam ponuditi člansku iskaznicu na kojoj cijela obitelj može skupljati bodove pa za kupnju od šezdesetak eura dobijete čak tri eura koja možete

iskoristiti tijekom iduće kupnje i bon za besplatnu kavu po izboru u obližnjem kafiću. Oduzmete li povrat poreza, ako vam račun prelazi 500 kuna – isplati se.

Mađarska
 Najjeftinije mlijeko, sir, ulje i čokoladu pronašli smo u Mađarskoj. Cijene su osjetno niže, a još jedino Mađarska, od svih zemalja u regiji u kojima smo kupovali, nije smanjila gramazu omiljene čokolade sa 300 na 250 grama te je zadržana cijena od 21,37 kuna. Cijene kave neznatno su niže nego u Zagrebu, a prašak za rublje dvadesetak kuna skuplji nego u Zagrebu i gotovo

trostruko od onog u Bosni. No zato je jogurt enormno skup – 4,11 kuna za čašicu – te mineralna voda – 5,41 kn za 1,5 litara. Nekadašnji masovni odlasci

preko granice sada se, kažu kupci koje smo zatekli ondje, ne isplate jer su cijene gotovo iste kao u Hrvatskoj – barem dok se stopa PDV-a ne povisi.

Srbija
 Najjeftiniju mineralnu vodu tijekom našeg istraživanja uspjeli smo kupiti u Srbiji, gdje stoji 3,07 kuna za 1,5 litara. Ondje smo kupili i najjeftinije ulje, brašno, rižu te pelene i jogurt. Cijene su osjetno niže, no zato su kava i Bajadere znatno skuplje, kao i talijanska tjestenina Barilla koju smo kupovali u svim državama. Prodavaonice u pograničnim selima i gradovima u Srbiji

već godinama su meka za hrvatske kupce koji redovito dolaze u kupnju – najčešće po hranu. Prema njihovim riječima, može se prilično uštedjeti ako se malo priprezi

na odnos cijena i ako se kupuje prema popisu. Najpovoljnije su cigarete te pivo, na kojem se može dosta uštedjeti, te sokovi, koji su jeftiniji nego u Hrvatskoj.